

Opis innowacyjnego programu:

Komunikacja kluczem do integracji program nauczania komunikacji

Informacje ogólne:

Program powstał jako innowacja pedagogiczna w zakresie organizacji, treści i metod kształcenia w odpowiedzi na otwarty konkurs ogłoszony przez Ministerstwo Edukacji Narodowej Departament Funduszy Strukturalnych (nr 2/POKL/3.3.4/09) w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 - 2013, Priorytetu III „Wysoka jakość systemu oświaty”, Działania 3.3., Poddziałania 3.3.4 -Modernizacja metod i treści kształcenia. Działanie polegające na napisaniu i pilotażowym wdrożeniu programu jest współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Program stanowi kompleksową ofertę kształcenia kompetencji komunikacyjnych u uczniów niepełnosprawnych przy wykorzystaniu bazy dydaktycznej i terapeutycznej, z uwzględnieniem specjalistycznych nowoczesnych metod oraz technik. Potrzeby uczniów niepełnosprawnych w zakresie rozwoju zdolności komunikacyjnych są zróżnicowane, dlatego też program zakłada podnoszenie kompetencji komunikacyjnych na różnych poziomach.

Informacje o zespole autorskim:

Autorkami programu są: Anna Drozdowska, Adriana Kloskowska, Katarzyna Kobylacka-Sikora, Anna Mach, Agnieszka Moritz, Aleksandra Nowak.

Informacje o placówkach wdrażających innowację:

Program przeznaczony jest do realizacji przedmiotu *Komunikacja* prowadzonego w ramach projektu *Komunikacja kluczem do integracji* w następujących grudziądzkich placówkach: Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 1, Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 2, Zespole Szkół Specjalnych, Gimnazjum nr 6, Szkole Podstawowej nr 15 i Szkole Podstawowej nr 18 oraz w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Innowacyjność programu:

Realizacja programu zakłada: pełną indywidualizację potrzeb dotyczących wieloprofilowego usprawniania oraz rozwoju zdolności i predyspozycji; wszechstronne

komunikacja kluczem do integracji

i zintegrowane oddziaływanie na ucznia w zakresie rozwoju psychicznego i fizycznego; świadomy i dobrowolny udział ucznia w zajęciach; dobór atrakcyjnych środków dydaktycznych; integrację społeczną – możliwość uczestniczenia w zajęciach grupowych, niezależnie od wieku i rodzaju niepełnosprawności.

Autorskie rozwiązania dotyczą innowacji:

programowej – zakładającej poszerzenie zakresu ponadprzedmiotowego kształcenia umiejętności kluczowych: komunikacji w odniesieniu do obowiązującej podstawy programowej w części dotyczącej umiejętności komunikowania się, umiejętności językowych, werbalnych, pozawerbalnych i aktywności twórczej w zakresie wyrażania siebie. Zakres treści dotyczących kompetencji komunikacyjnych, jako kluczowych umiejętności ponadprzedmiotowych, znacznie wykracza poza podstawę programową (dotyczy komunikacji inter i intrapersonalnej oraz intragrupowej, technicznych aspektów mowy, umysłowych i społecznych dyspozycji do komunikowania się, a także zdolności definiowania i wyrażania siebie w kontakcie z otoczeniem).

organizacyjnej – w postaci indywidualnych i grupowych zajęć organizowanych w sposób odmienny od standardowego trybu klasowo-lekcyjnego. Dobór uczniów do grupy przebiegać będzie niezależnie od przynależności do klasy, a w odniesieniu do specyfiki ich deficytów oraz potrzeb komunikacyjnych. Liczba uczniów w grupie będzie zależna także od ich potrzeb i możliwości – od 2 do 10 osób.

metodycznej – zakładającej wykorzystanie nowoczesnych metod diagnozy i terapii ucznia niepełnosprawnego m.in. przy użyciu specjalistycznego sprzętu w procesie nauczania komunikacji. Zastosowanie tych metod pozwoli na przygotowanie procesów poznawczych i motywacyjnych u ucznia do jak najpełniejszej i optymalnej percepcji nauczanych treści oraz trenowania pożądanych umiejętności komunikacyjnych.

Zasady realizacji programu innowacyjnego:

- pełna indywidualizacja potrzeb dotyczących wieloprofilowego usprawniania oraz rozwoju zdolności i predyspozycji
- wszechstronne i zintegrowane oddziaływania wobec ucznia w zakresie rozwoju psychicznego i fizycznego
- świadomy i dobrowolny udział w zajęciach
- atrakcyjny dobór środków dydaktycznych

komunikacja kluczem do integracji

- integracja społeczna – możliwość uczestniczenia w zajęciach grupowych niezależnie od wieku i rodzaju niepełnosprawności

Założenia programowe i metodyczne innowacji:

- kształcenie umiejętności komunikacyjnych – inter i intrapersonalnych w zakresie kształtowania określonych umiejętności kluczowych: m.in. mówienie, słuchanie, pisanie, czytanie, logiczne myślenie, rozwiązywanie problemów, aktywność umysłowa i ruchowa, samodzielność, posługiwanie się językiem ojczystym oraz nowoczesnymi technologiami komunikacyjnymi, obserwacja
- kształcenie procesów poznawczych w zakresie elementarnych treści dotyczących teorii komunikacji i świadomości jej rozwoju dla prawidłowego funkcjonowania w życiu,
- optymalne wykorzystywanie zasobów (kwalifikacji nauczycieli, pracowni i sprzętu specjalistycznego)
- stosowanie nowoczesnych metod diagnozy i terapii osób niepełnosprawnych między innymi w zakresie: metody A.Tomatisa, eegbiofeedback, wspomaganie rozwoju mowy, alternatywnych sposobów komunikacji, metody Ruchu Rozwijającego W.Sherborne, terapii wspomaganiej technologią komputerową, logopedii i logorytmiki, socjoterapii, arte i dramo terapii, dogoterapii, elementów terapii polisensorycznej, aktywnych metod –np. metoda projektu, elementy fizjoterapii i inne.

Cele kształcenia:

Świadomość roli kluczowych umiejętności w procesie komunikacji pozwala na sformułowanie następujących ogólnych celów kształcenia w zakresie komunikacji:

- intencja komunikacyjna;
- świadomość komunikacyjna;
- odbiór komunikatów i wykorzystanie zawartych w nich informacji;
- tworzenie komunikatów;
- tworzenie wypowiedzi;
- funkcjonowanie w społeczeństwie.

Cele szczegółowe, wynikające z celów ogólnych, wyróżnione zostały na podstawie analizy ograniczeń kompetencji komunikacyjnych potencjalnych adresatów programu. Określają one konkretne umiejętności uczniów, do wykształcenia których realizatorzy programu są zobowiązani dążyć.

Program przeznaczony jest do realizacji na zajęciach z uczniami niepełnosprawnymi (posiadającymi orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego i / lub orzeczenie o stopniu

komunikacja kluczem do integracji

niepełnosprawności). Z uwagi na różnorodność deficytów komunikacyjnych, dobór treści nauczania dokonany został z uwzględnieniem podziału uczniów na następujące grupy:

- 1) uczniowie niemówiący, z największymi ograniczeniami komunikacyjnymi (ze sprzężoną niepełnosprawnością i głębszym upośledzeniem umysłowym);
- 2) uczniowie komunikujący się werbalnie, u których występują deficyty kompetencji komunikacyjnych wynikające z zaburzeń intelektualnych;
- 3) uczniowie wymagający podnoszenia kompetencji komunikacyjnych w zakresie nawiązywania i rozwijania interakcji społecznych (autyzm, zespół Aspergera, mutyzm, choroby psychiczne);
- 4) uczniowie ujawniający problemy z techniką i składnią mowy werbalnej, wymagający usprawnienia logopedycznego (grupa uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim z zaburzeniami zachowania, emocji, w przebiegu ADHD, z niepełnosprawnością sensoryczną, w tym zwłaszcza grupa uczniów niesłyszących i słabo słyszących);
- 5) uczniowie z zaburzeniami zachowania i relacji społecznych (wymagający kształcenia umiejętności interpersonalnych, społecznie akceptowalnych i bezpiecznych form ekspresji);
- 6) uczniowie wymagający rozwoju kompetencji komunikacyjnych w zakresie zdolności autoprezentacji, twórczego wyrażania siebie, wystąpień publicznych.

Cele szczegółowe zostały przypisane każdej z grup adresatów programu i wymienione według narastającego stopnia trudności. Zaproponowany podział jest autorskim pomysłem nauczycieli i terapeutów opracowujących niniejszy program, których wiedza i doświadczenie pozwalają sądzić, iż zajęcia odbywające się w ww. grupach dadzą uczniom optymalne możliwości rozwoju psychicznego i fizycznego, wieloprofilowego usprawniania, rozwijania zdolności i predyspozycji oraz będą stanowić nowatorskie rozwiązanie prowadzące do integracji społecznej.

Ewaluacja programu:

Program może zostać zmodyfikowany, gdy będą tego wymagały warunki zewnętrzne, na przykład nieprzewidziane przy konstruowaniu programu indywidualne potrzeby ucznia, bądź też, gdy autorki programu, po dokonaniu ewaluacji, uznają potrzebę jego zmodyfikowania.

Program będzie podlegał ewaluacji. Zaplanowano następujące sposoby ewaluacji:

- obserwacja ukierunkowana nauczyciela prowadzącego zajęcia oraz sporządzona przez niego dokumentacja;
- wstępna oraz końcowa diagnoza kompetencji komunikacyjnych ucznia;
- spostrzeżenia koordynatorów obserwujących zajęcia;

komunikacja kluczem do integracji

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- monitorowanie ilości uczniów objętych zajęciami;
- monitorowanie frekwencji uczniów na zajęciach.

Narzędziami, które posłużą do sprawdzenia skuteczności niniejszego programu będą:

- indywidualny arkusz kompetencji komunikacyjnych tzw. IAKK;
- arkusz ewaluacyjny;
- dziennik zajęć;
- arkusz obserwacji postępów ucznia.

komunikacja kluczem do integracji

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego